

УДК 629.027, 629.3.014, 621.313

ВИЗНАЧЕННЯ ПРИВОДНОГО МОМЕНТУ ЕЛЕКТРОДВИГУНА ДЛЯ ВЕДУЧОГО КОЛЕСА АВТОМОБІЛЯ

М.І. ПАСТУЩИНА*, М.Є. СЕРГІЄНКО², А.С. ПЕРЕВОЗНИК³

¹ аспірант кафедри, НТУ «ХПІ», Харків, УКРАЇНА

² професор кафедри Автомобіле і тракторобудування, канд. техн. наук, НТУ «ХПІ», Харків, УКРАЇНА

³ директор Харківського Автомобільно-дорожнього коледжу, Харків, УКРАЇНА

* email: mashapastushina72@gmail.com

Автомобіль експлуатується в різних умовах і на різних дорогах. При русі по дорогам змінюється навантаження, параметри зчеплення колеса з опорною поверхнею. Момент на ведучому колесі деяких автомобілів може змінюватися тільки при наявності спеціальних систем керування дотичної сили тяги. На більшості автомобілів є диференціал, який поділяє момент порівну, що не завжди являється найкращим варіантом.

На своєму шляху автомобілю доводиться долати різні перешкоди, а конкретно це нерівності дороги, косогори, уклони. При русі на кожне із коліс автомобіля змінюється навантаження і момент опору. Для того щоб визначити приводний момент на колесах автомобіля при індивідуальному електроприводі треба знати ці навантаження для того щоб забезпечити заданий напрям руху, стійкість і керованість. На косогорі рис. 1 сили тяги автомобіля, сили інерції змінюють навантаження на кожне опорне колесо. Бічна складова прагне викликати бічний зсув автомобіля і за певних умов може сприяти перевертанню. Складова перпендикулярна поверхні косогору, притискає колеса автомобіля до опорної поверхні і визначає силу зчеплення в усіх напрямках. Автомобіль зберігає свою стійкість, коли лінія, за якої спрямована сила тяжіння не перетинає опорну поверхню в межах ширини колії.

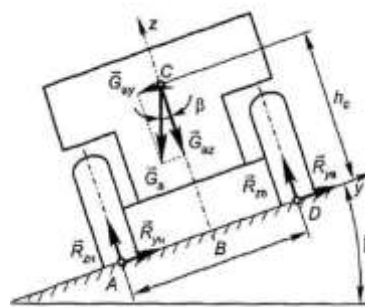

Рис. 1 – Оцінка поперечної стійкості автомобіля на косогорі

Для визначення зміни сили взаємодії ведучих коліс автомобіля розроблена математична модель, яка враховує сили, діючі на нього в процесі руху на косогорі з різними радіусами повороту та швидкістю руху.

Отримані дані дозволяють визначити зміну моменту на кожному колесі для того щоб підібрати раціональні параметри електродвигуна та визначити дані для системи керування.